

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ



Руслан Федорович Макулькін
(до 70-річчя з дня народження)

Руслан Федорович Макулькін народився в Білорусії в м. Полоцьку 31 грудня 1931 року в сім'ї військового. Після закінчення середньої школи в 1949 році поступає до Одеського медичного інституту ім. М.І. Пирогова на лікувальний факультет, який успішно закінчує в 1955 році, отримавши диплом з відзнакою за фахом лікар загального профілю. Будучи студентом, Р.Ф. Макулькін займається в студентському науковому гуртку на кафедрі факультетської хірургії під керівництвом завідувача кафедри професора М.П. Соколовського. Вже тоді проявились неординарні здібності Р.Ф. Макулькіна як хірурга. Але несподіваний поворот долі привів його до аспірантури при кафедрі нормальної фізіології, де його керівником стає видатний вчений – академік НАН України П.М. Серков, про якого ми – учні та колеги Р.Ф. Макулькіна, чуємо немало теплих слів і нині. В цей період Р.Ф. Макулькін опановує низку надзвичайно складних нейрохірургічних методик,

досліджує механізми роботи мозку з використанням електроенцефалографічної методики, зокрема використовує механізми функціонування деаферентованого мозку, динаміку коркової і корково-таламічної взаємодії при глибокому аферентному “недовантаженні” мозку за умов його нейрональної ізоляції, а також досліджує компенсаторні механізми порушень функцій мозку після повного видалення однієї півкулі. На базі цих досліджень було обґрунтовано висновки про білатеральне представництво в корі мозку рецепторних та ефektorних функцій і про дубльоване формування дуг різноманітних умовних рефлексів у двох півкулях мозку та фіксації в них життєво важливої інформації. Ще одним напрямком діяльності Руслана Федоровича в цей період є вивчення нейрофізіологічних механізмів зворотного розвитку різноманітних рефлексів орієнтування.

По закінченні аспірантури в 1958 році Р.Ф. Макулькін працює асистентом кафедри нормальної фізіології, а в 1962 році успішно захищає дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата медичних наук.

18 жовтня 1965 року Р.Ф. Макулькін обирається за конкурсом на посаду доцента кафедри нормальної фізіології. В цей період відбувається становлення Р.Ф. Макулькіна як педагога. Його захоплюючі, яскраві лекції вражають своєю закінченою логікою і глибиною, ніколи не залишали байдужими аудиторію, як студентів, так і лікарів. Багато поколінь студентів – тепер видатних спеціалістів у різних галузях медицини, згадують цей унікальний феномен “лекцій Макулькіна”.

З 1969 по 1999 рік Р.Ф. Макулькін - завідувач кафедри патологічної фізіології Одеського медичного інституту ім. М.І. Пирогова. Не можна не відмітити ще одного наставника Руслана Федоровича Макулькіна - директора інституту патофізіології Російської АМН академіка Г.Н. Крижановського.

Основне наукове зацікавлення Р.Ф. Макулькіна в цей період – дослідження механізмів епілептизації мозку. На основі принципу детермінанти і теорії генераторних, детермінантних і системних механізмів нейропатологічних синдромів, розроблених академіком Г.Н. Крижановським, Р.Ф.Макулькіним і співробітниками кафедри патологічної фізіології створено нові моделі епілептичного синдрому: 1) модель багатовогнищевої коркової епілепсії у вигляді єдиного комплексу епілептичної активності, що формується детермінантним вогнищем і 2) модель скроневої (гіпокампальної) епілепсії (фармакологічний кіндлінг). Це дозволило отримати принципово нові дані стосовно патогенетичної терапії цих синдромів: 1) ліквідація детермінантного вогнища; 2) вплив на епілептичну (патологічну) систему через пригнічення активності її проміжних ланок (залежних вогнищ) за допомогою застосування комплексної патогенетичної терапії і 3) впливу на неї через активацію структур мозку, що становлять антиепілептичну систему (хвостате ядро, задній відділ гіпоталамуса, каудальне ретикулярне ядро мозку, архіпалеоцеребелум, покривне і зубчасте ядра мозочка).

Рішенням Вищої атестаційної комісії при Раді Міністрів СРСР від 29 травня 1983 року Макулькіну Руслану Федоровичу присвоєно вчений ступінь доктора медичних наук, а 20 січня 1984 року рішенням тієї ж комісії присвоєно вчене звання професора кафедри патологічної фізіології.

Наукові праці та винаходи професора Р.Ф. Макулькіна відмічені медалями ВДНГ. Його теоретичні і експериментальні дослідження дали змогу розробити та втілити в клініку нервових захворювань, нейрохірургії і психіатрії оригінальні методи діагностики і комплексної терапії судомного синдрому.

Професор Р.Ф.Макулькін представляв вітчизняну науку на Міжнародному конгресі патофізіологів (м.Варна, Болгарія - 1978 рік), XX Міжнародному конгресі з проблем епілепсії (Осло, 1993), на міжнародних симпозиумах (м. Тбілісі - 1982, Ленінград - 1984, Тбілісі - 1986) тощо.

Наказом Президії Верховної Ради України від 16 червня 1989 року професору Р.Ф.Макулькіну присуджено почесне звання Заслуженого діяча науки і техніки України.

Під керівництвом професора Р.Ф.Макулькіна підготовлено 24 кандидатські та 4 докторські дисертації. Серед його учнів - завідувач кафедри нормальної фізіології ОДМУ, Заслужений діяч науки і техніки України, професор О.А. Шандра, завідувач кафедри біофізики, інформатики і медичної апаратури ОДМУ, професор Л.С.Годлевський, завідувач лабораторії імунології і патоморфології тканин, д.м.н. Т.В.Дегтяренко та ін. Професор Р.Ф. Макулькін опублікував 350 наукових праць, серед яких 5 книг (серед них монографія - «Біогенні стимулятори і імунореактивність», 1997 р.), має 15 авторських свідоцтв на винаходи. Руслан Федорович Макулькін входить до складу Редакційних рад «Фізіологічного журналу» НАН України, Журналу патологической физиологии и экспериментальной терапии Российской АМН, Одеського медичного журналу. Є членом спеціалізованих Рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій Одеського державного медичного університету, а також Інституту очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова АМН України.

Від щирого серця вітаємо ювіляра. Бажаємо йому міцного здоров'я, втілення нових творчих задумів, бути для своїх учнів і колег прикладом яскравої унікальної особистості.